

ХҮН АМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ ГАРЧИГ

БҮЛЭГ I. ТӨРСӨН ЭХИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

БҮЛЭГ II. ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТ

БҮЛЭГ III. ЭХ ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

БҮЛЭГ IV. ЖИРЭМСЭНИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

БҮЛЭГ V. ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧЛӨЛ

БҮЛЭГ VI. ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

БАЯН-ӨЛГИЙ АЙМАГ

БҮЛЭГ I. ТӨРСӨН ЭХИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

Төрсөн эхийн мэдээлэл

		Төрсөнэхийнтоо		Амьдтөрсөнхүүхэд		Амьгүйтөрсөнхүүхэд	
Байршил		2024	2025	2024	2025	2024	2025
1	Алтай	13	9	13	9	0	0
2	Алтанцөгц	8	3	8	3	0	0
3	Баяннуур	27	18	27	18	0	0
4	Бугат	1	1	1	1	0	0
5	Булган	47	34	49	35	0	0
6	Буянт	3	2	3	2	0	0
7	Дэлүүн	25	24	25	24	0	0
8	Ногооннуур	17	17	17	17	0	0
9	Сагсай	14	17	14	17	0	0
10	Толбо	17	14	17	14	0	0
11	Улаанхус	31	24	30	24	1	0
12	Цэнгэл	84	85	83	85	2	2
13	Цагааннуур	1	1	1	1	0	0
14	Хотгор	0	0	0	0	0	0
15	Нэгдсэн эмнэлэг	2230	2184	2249	2199	10	8
16	Жансая ӨЭМТ	0	0	0	0	0	0
17	Раушан ӨЭМТ	0	0	0	0	0	0
18	Мейрим ӨЭМТ	0	0	0	0	0	0
19	Шипагер ӨЭМТ	0	0	0	0	0	0
20	Хувийн эмнэлэг	0	0	0	0	0	0
21	Аймгийн хэмжээн дэх нийт дүн	2518	2433	2537	2449	13	10

Нийт төрсөн эхийн тоо 2433 ба өнгөрсөн оны үетэй харьцуулахад 85төрөлтөөр буурсанбайна.

Амьд төрсөн хүүхдийн тоо2449 буюу өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 88 амьд төрөлтөөрбуурсанбаамьгүй төрөлт нь өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 3 тохиолдлоортус тусбуурсанүзүүлэлттэй байна.

Төрсөн хүүхдийн мэдээ

		Амьд төрсөн хүүхэд				Нийт төрөлтөд	
Байршил		Бүгд	эрэгтэй	эмэгтэй	1 цагийн дотор хөхөө амласан хүүхдийн эзлэх хувь	Багажинтэй хүүхд ийн хувь	Амьгүй төрөлтийн түвшин
1	Алтай	9	8	1	100	0	0
2	Алтанцөгц	3	0	3	66.7	0	0
3	Баяннуур	18	7	11	100	0	0
4	Бугат	1	0	1	100	100	0
5	Булган	35	18	17	100	5.8	0
6	Буянт	2	1	1	100	0	0
7	Дэлүүн	24	16	8	100	4.1	0
8	Ногооннуур	17	10	7	100	0	0
9	Сагсай	17	7	10	94.1	11.7	0
10	Толбо	14	9	5	100	0	0
11	Улаанхус	24	19	5	95.8	8.3	0
12	Цэнгэл	85	49	36	97.6	9.4	23.5
13	Цагааннуур	1	1	0	100	0	0
14	Хотгор	0	0	0	0	0	0
15	Нэгдсэн эмнэлэг	2199	1124	1075	99.5	4.3	3.6
16	Жансая ӨЭМТ	0	0	0	.0	.0	.0
17	Раушан ӨЭМТ	0	0	0	.0	.0	.0
18	Мейрим ӨЭМТ	0	0	0	.0	.0	.0
19	Шипагер ӨЭМТ	0	0	0	.0	.0	.0
20	Хувийн эмнэлэг	0	0	0	.0	.0	.0
21	Аймгийн хэмжээн дэх нийт дүн	2449	1269	1180	99.4	4.6	4.1

Нийт амьд төрсөн хүүхдийн 4.6 хувь (99.4) нь бага жинтэй буюу 2500 гр-аас доош жинтэй төржээ. 1000 нийт төрөлтөд ноогдох амьгүй төрөлт 4.1 хувийг эзлэж байна.

БҮЛЭГ II. ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТ

2025 оны 12 сарын байдлаар аймгийн хэмжээнд нийт нас баралтын 450 тохиолдол бүртгэгдэж, өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 38 тохиолдлоор буурсан үзүүлэлттэй байна.

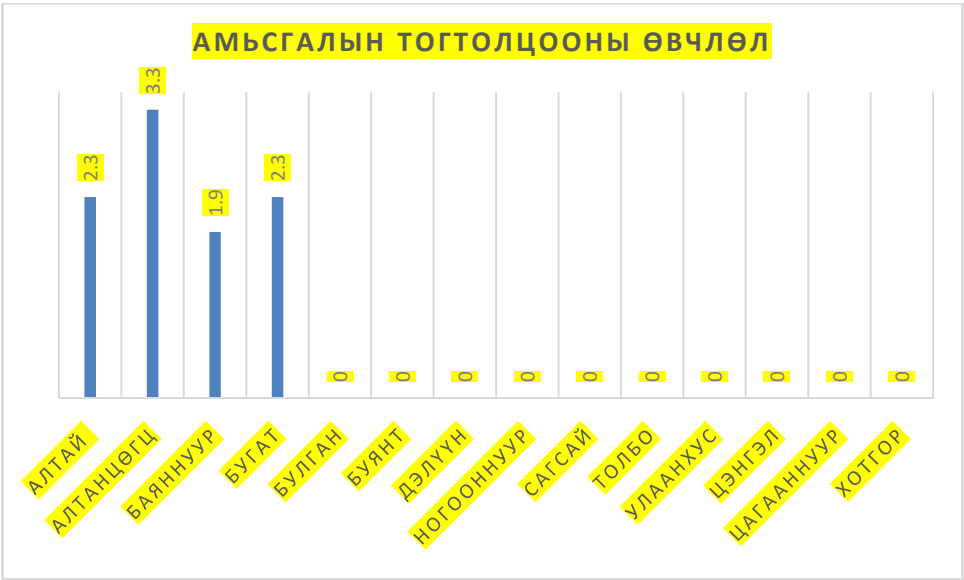
Мөн эмнэлэгт нас баралтын тоо өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 4 тохиолдлоор өсч, хоног болоогүй нас баралт 1 тохиолдлоор тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна.

Нас баралтын тэргүүлэх шалтгаанд:

- Зүрх судасны эрхтэн тогтолцооны өвчин
(10 000 хүн амьд 14.1)
- Хавдар(10 000 хүн амьд 11.1)
- Осол гэмтэл, хордлого гадны шалтгаант үхэл
(10 000 хүн амьд 3.2)
- Хоол боловсруулах эрхтэн тогтолцооны өвчин
(10 000 нас баралт 2.8)
- Амьсгалын замын тогтолцооны өвчин
(10 000 хүн амьд 1.7)

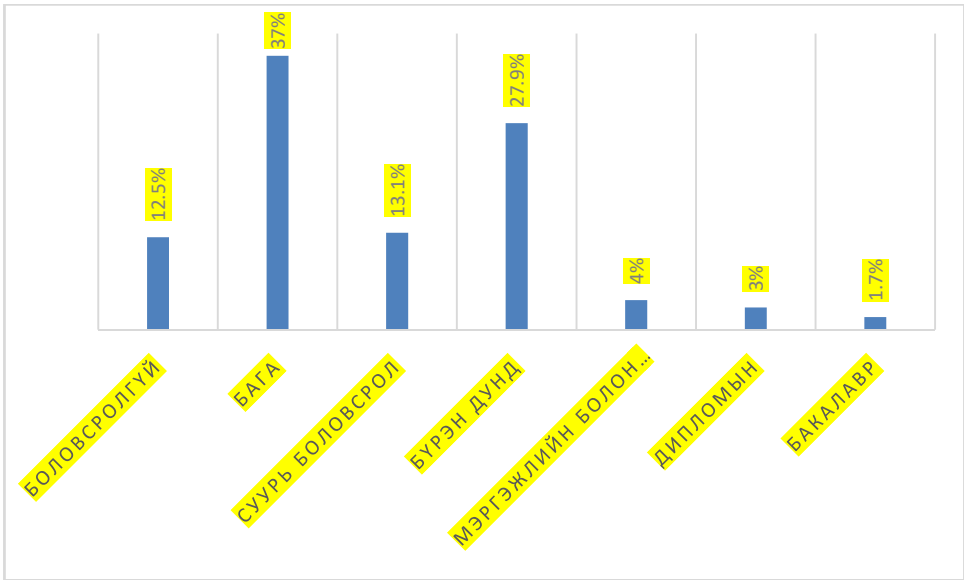
Нас баралтын тэргүүлэх 5 шалтгаан (сумаар)

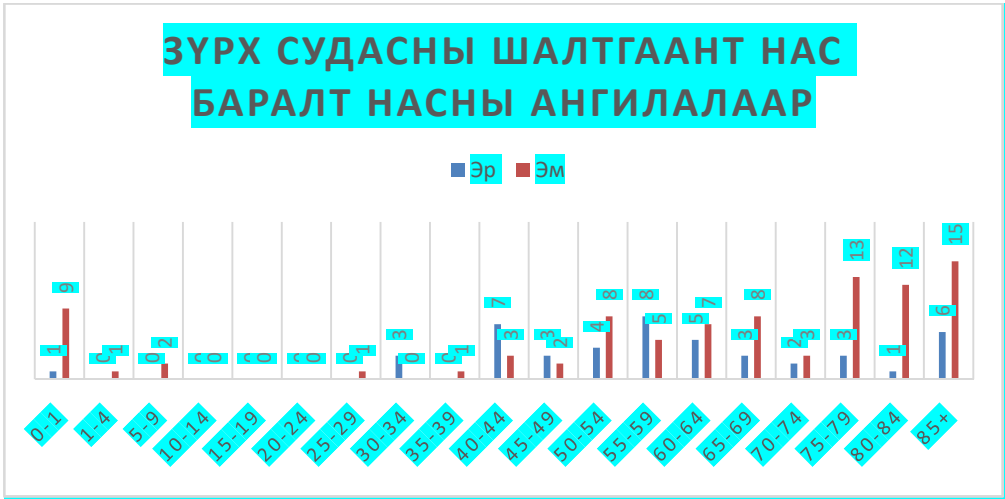

Нийт нас баралтын дунд 18-аас дээш насны иргэдийн боловсролын түвшингээр нь:

Зүрх судасны тогтолцооны өвчний улмаас жил бүр 5500-6000 хүн нас барж байгаа бөгөөд хүн амын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан болсон хэвээр байна. Манай аймгийн хүн амын нас баралтын нэгдүгээр шалтгаан болох зүрх судасны тогтолцооны өвчний улмаас нас барсан хүмүүсийн 60.7% эрэгтэйчүүд, 39.3 % нь эмэгтэйчүүд байна.

Хүн амын нас баралт

Байршил		Бүх насбаралт			Үүнээс: эмнэлэгт			Эмнэлэгтхоногболоогүй		
		2024	2025	5 жилийн дундаж	2024	2025	5 жилийн дундаж	2024	2025	5 жилийн дундаж
1	Алтай	24	17	5.0	1	0	0.2	0	0	0.2
2	Алтанцөгц	12	10	2.0	1	0	0.2	1	0	0.2
3	Баяннуур	23	8	3.4	2	0	0.4	1	0	0.4
4	Бугат	18	15	3.6	0	0	0.0	0	0	0.0
5	Булган	10	12	6.2	0	0	0.2	0	0	0.0
6	Буянт	11	17	3.4	0	0	0.0	0	0	0.0
7	Дэлүүн	41	24	8.0	1	0	0.2	1	0	0.0
8	Ногооннуур	34	18	4.8	2	6	1.8	1	2	0.8
9	Сагсай	21	26	4.4	0	2	0.0	0	1	0.0
10	Толбо	20	14	3.6	0	2	0.2	0	0	0.0
11	Улаанхус	39	42	9.6	2	1	0.2	0	0	0.2
12	Цэнгэл	43	37	12.4	8	7	1.8	5	4	0.6
13	Цагааннуур	8	6	1.4	0	0	0	0	0	0.0

Эрүүл мэндийн газар				2025 он, IV улирал						
14	Хотгор	0	0	0.6	0	0	0.2	0	0	0.0
15	Нэгдсэн эмнэлэг	44	47	11.4	44	47	11.4	14	15	3.0
16	Жансая ӨЭМТ	28	38	7.8	0	0	.0	0	0	.0
17	Мейрим ӨЭМТ	43	46	9.2	0	0	.0	0	0	.0
18	Раушан ӨЭМТ	25	28	8.0	0	0	.0	0	0	.0
19	Шипагер ӨЭМТ	44	45	10.8	0	0	.0	0	0	.0
20	Хувийн эмнэлэг	0	0	0	0	0	0	0	0	.0
21	Аймгийн хэмжээн дэх нийт дүн	488	450	117.1	61	65	19.0	23	22	6.5

2025 оны 12 сарын байдлаар аймгийн хэмжээнд нийт нас баралтын 450 тохиолдол бүртгэгдэж, өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 38 тохиолдлоорбуурсан үзүүлэлттэй байна.

Мөн эмнэлэгт нас баралтын тоо өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 4тохиолдлоор өсч, хоног болоогүй нас баралт 1 тохиолдлоор тус тусбуурсан үзүүлэлттэй ба

БҮЛЭГ III. ЭХ ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД										
Хүүхдийн эндэгдэл										
Байршил		0-1 насны хүүхдийн эндэгдэл		0-1 насны хүүхдийн эндэгдэл/1000 амьд төрөлтөд/		1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл		1-5 хүртэлхнасныхүүхдийнэндэгдэл /1000 амьдтөрөлтөд/		
		2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	
1	Алтай	0	1	0	111.1	1	0	76.92	0	
2	Алтанцөгц	0	0	0	0	0	0	0	0	
3	Баяннуур	0	1	0	55.56	3	1	111.1	55.56	
4	Бугат	0	0	0	0	1	0	1000	0	
5	Булган	0	0	0	0	1	0	20.41	0	
6	Буянт	0	1	0	500.0	0	1	0	500	
7	Дэлүүн	3	0	120.0	0	1	0	40	0	
8	Ногооннуур	1	1	58.8	58.82	2	0	117.6	0	
9	Сагсай	0	2	0.0	117.6	0	0	0	0	
10	Толбо	2	1	117.6	71.43	0	0	0	0	
11	Улаанхус	1	1	33.3	41.67	0	1	0	41.67	

12	Цэнгэл	3	5	36.1	58.82	0	2	0	23.53
13	Цагааннуур	1	0	1000	0	1	0	1000	0
14	Хотгор	0	0			0	0		
15	Нэгдсэн эмнэлэг	16	23	7.1	10.5		1		0.4
16	Жансая ӨЭМТ	0	2	0	10.9	0			
17	Мейрим ӨЭМТ	3	1	8.4		0			
18	Раушан ӨЭМТ	0	0	0		2		16.2	
19	Шипагер ӨЭМТ	1	2	3.5	8.1	1		3.5	0.0
20	Хувийн эмнэлэг	0	0	0	0	0	0	.0	0
21	Аймгийн хэмжээн дэх нийт дүн	31	41	12.2	16.7	13	6	5.2	2.4

2025 оны 12 сарын байдлаар аймгийн хэмжээнд 0-1 насны хүүхдийн эндэгдэлнийт 41тохиолдол, 1000 амьд төрөлт тутамд 0-1 насны хүүхдийн эндэгдэл16.7-ээр, Өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 0-1 насны хүүхдийн эндэгдэл4.5-р өссөн үзүүлэлттэй байна.1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл нийт 6тохиолдол, 1000 амьд төрөлт тутамд 1-5 насны хүүхдийн эндэгдэл 2.4 үзүүлэлттэй байна.

Хүүхдийн эндэгдэл хүйсээр

Байршил		1 хүртэлхнасныхүүхдийнэндэгдэл			1-5 хүртэлхнасныхүүхдийнэндэгдэл		
		Бүгд	эрэгтэй	эмэгтэй	Бүгд	эрэгтэй	эмэгтэй
1	Алтай	1	0	1	0	0	0
2	Алтанцөгц	0	0	0	0	0	0
3	Баяннуур	1	1	0	1	1	0
4	Бугат	0	0	0	0	0	0
5	Булган	0	0	0	0	0	0
6	Буянт	1	1	0	1	1	0
7	Дэлүүн	0	0	0	0	0	0
8	Ногооннуур	1	1	0	0	0	0
9	Сагсай	2	0	2	0	0	0
10	Толбо	1	0	1	0	0	0
11	Улаанхус	1	1	0	1	0	1

12	Цэнгэл	5	4	1	2	1	1
13	Цагааннуур	0	0	0	0	0	0
14	Хотгор	0	0	0	0	0	0
15	Нэгдсэн эмнэлэг	23	16	7	1	0	1
16	Жансая ӨЭМТ	2	2	0	0	0	0
17	Мейрим ӨЭМТ	1	1	0	0	0	0
18	Раушан ӨЭМТ	0	0	0	0	0	0
19	Шипагер ӨЭМТ	2	1	1	0	0	0
20	Хувийнэмнэлэг	0	0	0	0	0	0
21	Аймгийн хэмжээн дэх нийт дүн	41	28	13	6	3	3

2025 оны 4-р улирлын байдлаар аймгийн хэмжээнд 1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн бүртгэгдсэн 41 тохиолдлын 28 нь эрэгтэй, 13 нь эмэгтэй тохиолдол ба 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн бүртгэгдсэн 6 тохиолдлын 3 нь эрэгтэй, 3 нь эмэгтэй бүртгэгдсэн байна.

2025 оны 4-р улирлын байдлаар аймгийн хэмжээнд 26 нярайн эндэгдэл бүртгэгдэж, 46.1 хувь буюу 12 тохиолдол нь амьсгалын замын эмгэг / уушгины хатгаа, амьсгал гачаалын хам шинж/, 11.5 хувь буюу 3 тохиолдол нь үжил, 19.2 хувь гажиг, 1.3 хувь нь амьсгал бөглөрөх хам шинж зэрэг эзэлж байна.

Дутуу төрөлтөд хүргэж байгаа шалтгаанууд

Манас таталтын хүнд хэлбэр

Ихэс ховхролт

Ураг орчмын шингэн урьтаж гарах

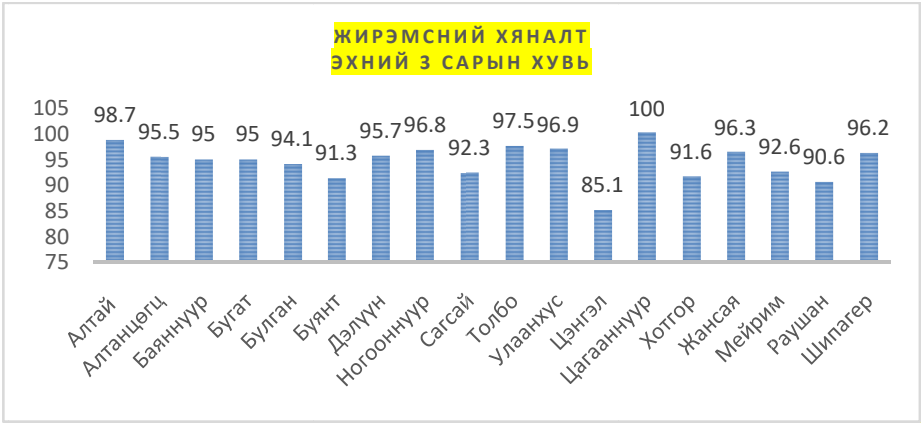
Эндсэн нярайн тэргүүлэх шалтгаан нь амьсгал гачаалын хам шинж, үжил, хүнд бүтэлт байна.

БҮЛЭГ IV. ЖИРЭМСНИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Жирэмсний хяналт

Нийт хяналтанд байгаа жирэмсэн эхийн тоо1384,түүнээс шинээр хяналтад хамрагдсан жирэмсэн эхийн тоо195. Жирэмсэн эхийг бүрэн хяналтадЦагааннуур эрүүл мэндийн төвхамруулсан байна.

Мөн шинээр хяналтад орсон нийт эмэгтэйчүүдийн 99.5 хувь нь цусны шинжилгээнд хамрагдснаас 8.6 хувь нь цус багадалттай гарсан байна.

2025 оны 12сарын байдлаар хяналтад орсон жирэмсэн эмэгтэйчүүдээс1481 эхийг трихомониаз илрүүлэх шинжилгээнд , 1498эхийг заг хүйтэн илрүүлэх шинжилгээнд,2216эхийг тэмбүү үүнээс эерэг 3 илрүүлэх ийлдэс судлалын шинжилгээнд хамруулсан байна.

Байршил		Трихомониаз илрүүлэх шинжилгээнд хамрагдсан	Үүнээсээр эг	Загхүйтэн илрүүлэх шинжилгээнд хамрагдах	Үүнээсээрэг	Тэмбүүилрүүлэ хшинжилгээндх амрагдсан хүний тоо	Үүнээсэ ерэг
1	Алтай	0	0	0	0	64	0
2	Алтанцөгц	39	0	39	0	39	0
3	Баяннуур	0	0	0	0	68	0
4	Бугат	64	0	64	0	70	0
5	Булган	50	0	50	0	50	0
6	Буянт	42	0	42	0	42	0
7	Дэлүүн	117	0	117	0	117	0
8	Ногооннуур	0	0	0	0	101	0
9	Сагсай	35	0	35	0	105	0
10	Толбо	51	0	51	0	66	0

11	Улаанхус	0	0	0	0	118	0
12	Цэнгэл	0	0	17	0	264	0
13	Цагааннуур	0	0	0	0	29	0
14	Хотгор	9	0	9	0	9	0
15	Нэгдсэн эмнэлэг	0	0	0	0	0	3
16	Жансая ӨЭМТ	245	0	245	0	245	0
17	Мейрим ӨЭМТ	410	0	410	0	410	0
18	Раушан ӨЭМТ	96	0	96	0	96	0
19	Шипагер ӨЭМТ	323	0	323	0	323	0
20	Хувийн эмнэлэг	0	0	0	0	0	0
21	Аймгийн хэмжээн дэх нийт дүн	1481	0	1498	0	2216	3

БҮЛЭГ VI. ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧЛӨЛ

Амбулаторт халдварт бус өвчлөлийн нийт 67042тохиолдол бүртгэгджээ. Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаанд:

- Амьсгалын замын тогтолцооны өвчин

(10 000 хүн амд1903.1)

- Хоол боловсруулах эрхтэн тогтолцооны өвчин

(10 000 хүн амд 2428.6)

- Зүрх судасны эрхтэнтोगтолцооны өвчин

(10000 хүн амд 1282.4

- Шээс бэлгийн замын тогтолцооны өвчин

(10 000 хүн амд 929.5)

- Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин

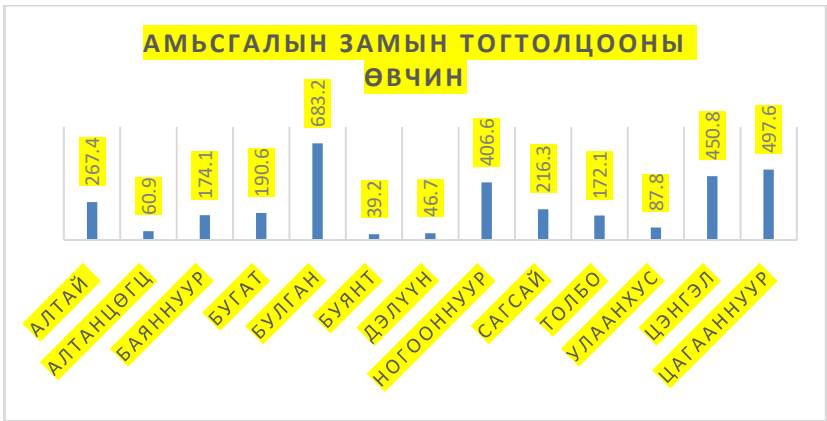
(10 000 хүн амд 766.1)

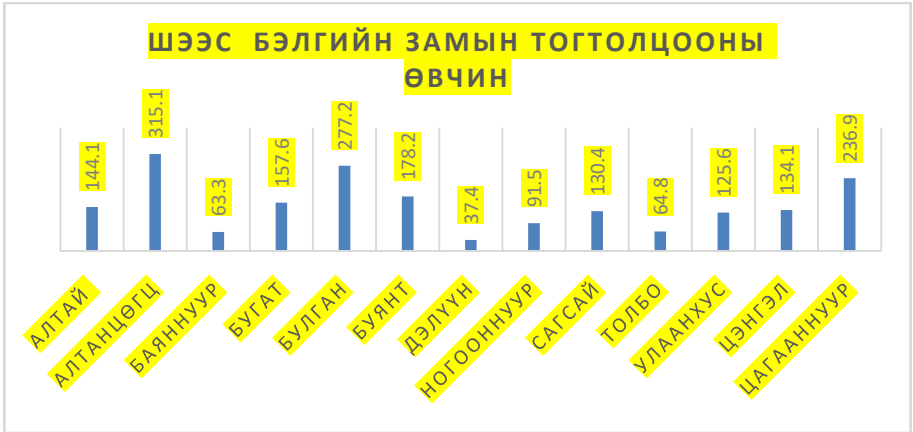
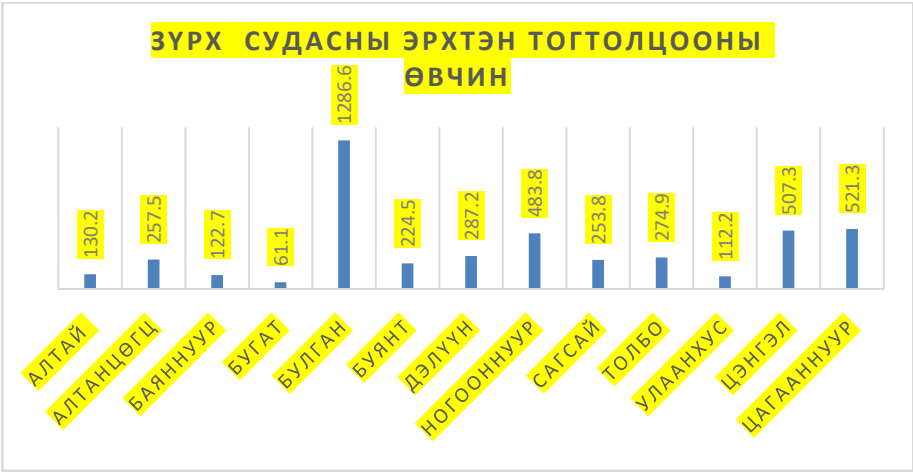
Эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаанд:

- Амьсгалын замын тогтолцооны өвчин
(10 000 хүн амд 414.1)
- Зүрх судасны эрхтэн тогтолцооны өвчин
(10 000 хүн амд 374.1)
- Хоол боловсруулах эрхтэн тогтолцооны
(10 000 хүн амд 256.8)
- Шээс бэлгийн замын тогтолцооны өвчин
(10 000 хүн амд 190.7)
- Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин
(10 000 хүн амд 147.4)

ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧЛӨЛИЙН ТЭРГҮҮЛЭХ 5 ШАЛТГААН /10,000 ХҮН АМД/
Сумдаар

2025 оны 12 сарын байдлаар нийт 470217 үзлэг хийгдснээс 20.4%-ийг урьдчилан сэргийлэх үзлэг, 52.7% амбулаторийн үзлэг, 14.1% идэвхтэй хяналт, 10.3% гэрийн идэвхтэй эргэлт, 2.3% гэрийн дуудлагаар үзсэн үзлэг тус тус эзэлж байна. Амбулаторийн үзлэгээр нийт 184710 халдварт бус (69603 шинэ, 50202 хуучин) өвчлөл бүртгэгдэж, өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 3502 өвчлөлөөр буурсан үзүүлэлттэй байна. 2025 оны эхний 12-р сарын байдлаар аймгийн хэмжээнд 27749 үйлчлүүлэгч эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлж, 18952 ор хоног ашигласан ба дундаж ор хоног 6.7 байна.

Байршил	Бүгд үзлэг	Үүнээс					Эмчлэгдсэн хүний тоо	Стационарын ор хоног	Дундаж ор хоног	Бүртгэгдсэн халдварт бус өвчлөл /бүгд/		
		Урьдчилан сэргийлэх үзлэг	Амбулаторын үзлэг	Идэвхтэй хяналт	Гэрийн идэвхтэй	Гэрийн дуудлагаар				2024	2025	5 жилийн дундаж
Алтай	10865	3123	2600	2314	2171	657	536	3605	6.7	505	435	374.4
Алтанцөгц	9591	2307	2619	1284	2467	914	464	3277	7.0	372	390	332.2
Баяннуур	8399	1045	3477	1242	1595	1040	289	1882	6.5	205	509	375.2
Бугат	7223	3019	2297	558	1037	312	203	1494	7.4	287	296	589.0

Эрүүл мэндийн газар

2025 он, IV улирал

Булган	10169	3232	4310	538	932	1157	480	2848	5.9	1736	2042	890.4
Буянт	4786	484	2362	852	739	349	265	1849	6.9	349	234	226.8
Дэлүүн	14249	4713	5504	1273	1512	1247	512	3270	6.1	405	536	276.2
Ногооннуур	9298	2651	3508	753	1633	753	507	3171	6.3	1085	1233	728.4
Сагсай	10851	1864	4102	1770	1992	1123	380	2498	6.5	598	649	527.6
Толбо	9073	3083	1986	689	2933	382	663	4107	6.1	557	488	670.2
Улаанхус	10999	3226	3190	1787	1786	1010	794	4815	6.2	609	706	484.6
Цэнгэл	21045	4318	11935	2886	1019	887	880	5595	6.4	1964	2148	1100.6
Цагааннуур	5590	1136	1942	767	1268	477	128	873	6.8	356	380	362.2
Хотгор	1059	289	486	52	7	225	0	0	0	676	184	302.0
Нэгдсэн эмнэлэг	224675	21535	173149	29991	0	0	16523	112487	6.8	90117	95514	58874
Жансая ӨЭМТ	26361	12552	1697	4566	7502	44	0	0	0	1683	1713	1478.2
Мейрим ӨЭМТ	31829	13539	1713	8427	8111	39	0	0	0	1175	1018	1184.6
Раушан ӨЭМТ	14148	4444	3314	2080	4141	169	0	0	0	2377	923	1530.4
Шипагер ӨЭМТ	26409	9563	4324	4531	7962	29	0	0	0	1103	980	972.2
Хувийн эмнэлэг	13598	193	13405	0	0	0	5125	37754	7.4	17148	9427	9333.8
Аймгийн хэмжээн дэх нийт дүн	470217	96316	247920	66360	48807	10814	27749	189525	6.8	123307	119805	80613.0

ТҮРГЭН ТУСЛАМЖИЙН ДУУДЛАГА

Байршил		Бүгд	Алсын дуудлага	Алсын дуудлагын эзлэх хувь
1	Алтай	657	155	23.5
2	Алтанцөгц	633	157	24.8
3	Баяннуур	989	93	9.4
4	Бугат	610	275	45.1
5	Булган	980	119	12.1
6	Буянт	315	127	40.3
7	Дэлүүн	868	317	36.5
8	Ногооннуур	671	241	35.9
9	Сагсай	859	121	14
10	Толбо	452	262	57.9
11	Улаанхус	1047	199	19
12	Цэнгэл	1477	997	67.5
13	Цагааннуур	277	124	44.7
14	Хотгор	186	173	93
31	Нэгдсэн эмнэлэг	5333	223	4.1
32	Жансая ӨЭМТ	0	0	0
33	Раушан ӨЭМТ	0	0	0
34	Мейрим ӨЭМТ	0	0	0
35	Шипагер ӨЭМТ	0	0	0
36	Хувийн эмнэлэг	0	0	0
37	Аймгийн хэмжээн дэх нийт дүн	15354	3583	23.3

Эхний 12сарын байдлаар 15354түргэн тусламжийн дуудлага бүртгэгдсэн ба 3583алсын дуудлага бүртгэгдэж, өнгөрсөн мөн үетэй харьцуулахад нийт түргэн тусламж 1516уурч, алс 39дуудлагаарөссөн үзүүлэлттэй байна

Энэхүү эмхэтгэлийн талаархи саналыг дараах хаягаар ирүүлнэ үү.

Эрүүл мэндийн газар

Утас:94570003, 94149944

Э-шуудан:bu.stat@yahoo.com

Эрхэлсэн: Х.ДауыржанЭМГазрын даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч

Бэлтгэсэн:

Х.Айгүл УТСМХэлтсийнстатистик мэдээ мэдээлэл

хариуцсан ажилтан

Ш.Хазине

УТСМХэлтсийн мэдээний сан хариуцсан ажилтан